

No més drets sense debers.
No més debers sense drets.
Los drets individuals son
imprescriptibles, legisla-
bles e inalienables. •
Legislar la Llibertat baix
pretext de garantir-la, es
cometre atentat contra ella. •
La llibertat propi acaba allí
ahont comença la llibertat
ajena. Es licit, donchs, al
individu fer tot lo que no
perjudiqui a un altre. •
La resignació que predicen
las religions no es més que
la fórmula del engany ab
que s'preté perpetuar la in-
justícia social en lo mon. •
Las religions son caixas
d'ahorros que viuen de la
estafad'admetre capitals en
la terra, assegurant pagar
crescuts interessos al cel.

PERIÓDIC POLÍTIC VERMELL

LA TRAMONTANA
defensa 'ls principis lli-
berals més avansats, sense
atenuants de cap mena. •
LA TRAMONTANA es anti-
religiosa de totes las re-
ligions, perque totes son
igualmente dolentes y de-
pressivas pera la dignitat y
la inteligencia humanas. •
LA TRAMONTANA en política
defensa sempre al més ad-
elegant contra 'l més reac-
cionari, y sosté la necessitat
d'una gran reforma social
que transformi 'l modo de
ser del productor, avuy
supeditat al capitalisme. •
LA TRAMONTANA no está
afiliada a cap partit, servint
los interessos generalis de
la llibertat sens compromisos
ni preocupacions de sectari.

La salut del poble
es la suprema ley

La TRAMONTANA es el periódic qu'es publica en idioma catalá
més avansat en ideas políticas, religiosas y d'economía social

Lo Treball es la
primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Espanya, 1 pesseta trimestre. — Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan per adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, n.º 1, 1.ª, BARCELONA

Pels pagos s'admeten libranças del Giro Mútuo, lletres de fàcil cobro
y sellos de 15 céntims. No s'admeten libranças especials de periódics.

PREUS DE VENTA

Número solt, 5 céntims. — 30 exemplars, 1 pta.
Surt é lliure puntualment cada dissabte

N.º 2 La societat de pares LA FULLA exercint son ministeri. N.º 2

Alguns socis de La Fulla, perseguint ninfas
atrocinadas, fan salivera amb el género de
preu, que luego recomanan.

Peró aixó sí, pels treyatos de quatre rals la
entrada no hi ha compassió de cap mena,
y cap al govern civil falta gent.

Corassas am que la societat La Fulla amaga
el pudor de las Bellas Arts.

El pare de La Fulla tallant el bacallá per
las estacions de ferrocarrils.

Aviat tornarem a tenir *manobras* militars per Catalunya.

Desde la provincia de Lleyda se simularà una invasió del territori aragonès am 27 batallons d'infanteria, 3 regiments de cavalleria y 72 pessas d'artilleria.

Després de dos ó tres dias de batallas, guanyaran aquells que ja previamment s'haja acordat.

¿Semblará l'acabament de la darrera guerra civil!

¿Ah! L'*afamat* general Martínez Campos manará en queda las tropas, com a Calaf.

Per aquestas *manobras* s'han pressupostat 20,000 duros; però no falta qui calcula qu'en costaran més del doble.

Però ¿qu'és això devant de la gloria que per tals fets en reportará la pàtria?

Verdaderament es cosa d'entusiasmarshi fins á tirar el barret al foc.

El divendres de la setmana passada va celebrar-se a Girona la vista en judici oral devant de jurats d'una causa sobre pretingut escarni a la religió catòlica; causa incòda contra un mestre de l'escola laica de Sant Feliu de Guixols per la publicació d'uns escrits en un periòdic d'aquesta darrera localitat.

Com es de creure, sempre que del jurat se tracti y d'aquesta mena de *delictes* que sols la lley reaccionariament interpretada els hi considera, va dictarse veredictes d'inculpabilitat que significava l'absolució del mestre laic; però com á Espanya el ministeri fiscal sembla molts cops un corresponal ó gran partidari del clero, no va conformarse am tal veredictes y demaná que la causa pasés a vista de nou jurat, á lo qual, naturalment, va accedir el tribunal de dret. No faltava més!

En tant, els periodistes d'oposició religiosa calsiémos bé les espardenyas pera poder arribar en bon estat al Calvari de nostras persecucions.

Qu'en sent á dalt potser qu'á algú ó altre li toqui anar á sota.

Ja ha deixat el poder el partit conservador.

Però entenemnos: el partit conservador d'Inglaterra. No vagin ara a pensar-se....

Y com á bñs conservadors, també els d'allí no han volgut deixar el poder fins qu'una votació de las Corts m'els ha aplicat la delanteria de la bota á las derreties de l'home.

Hó celebre y quasi quasi tinc envaja als inglesos.

Però com el Gladstone d'aquí es el *pare* Sagasta, en fets tan reaccionari com el seu coleja Cánovas, ja podem dir qu'aquí á Espanya, sols podem alegrar-nos a mitjas quan caubien els conservadors, per la tristesa qu'ens dona el considerar qui puja.

No tindrem algun cop alegria sencera quan cayguin els conservadors?

A Màlaga s'ha presentat á implorar la caritat pública el mestre d'escola de Benigallón, poble d'aquella provincia, amb un cartell que deya qui era y la miseria en qu'es trobava per falta de cobro de son petit sou, y desseguida la policia y altres autoritats l'han obligat á retirar-se.

Molt ben fet.

¿No haviam quedat en qu'els mestres de primera ensenyansa tenen de saberse morir de gana?

¿Ahont va, doncs, per aquí aquet *ambició* pretenent demanar caritat? Si jo no sé com ja no l'han portat á la presó!

Com que pretendre menjar un mestre d'escola á Espanya es ja quasi un delictes dels que mereixen més fort castic.

Aixó y perseguir als periodistes que no combregan am rodas de molí es la civilizació espanyola avuy imperant.

A conseqüència del sueltó publicat en nostre darrer numero sobre la rebaixa d'un 20 per

cent en los jornals dels obrers de la fábrica de máquinas de cusir y motors de gas del Sr. Escuder, s'ens ha presentat l'audít fabricant dibentnos qu'aquesta reforma l'ha feta no am tots els obrers de sa fábrica, sinó tan solzament en eis de setmanals ficcos, quins preus ens ha dit eran molt elevats en relació á lo que podrian guanyar en altres tallers, demanantnos també fessim constar lo següent, que en mostra de nostra imparcialitat trasladem al paper am tota la fidelitat possible.

«Aquets senyors,—diu el Sr. Escuder referintse als setmanals,—venian cobrant, uns amb altres, un bon sou, assignat en un temps qu'es lligavan els gossos am llanganissas; y com avuy no es aquell temps, la vaca no dona llet per tothom, perquè las mamellas se li han arrugat. ¿Volen saber quins son els que forman la majoria dels xucladors d'aquesta vaca? Son els seus parents. Tots aquets han entrat á xuclar molt de petits, y á copia de disgustos han anat creixent en la casa, y, al fi, d'uns trossos de carn l'Escuder n'ha fet unas máquinas bonas per guanyarse la vida. Ara no s'els en donaría res que la vaca es tornés tísica; y com ella está encara am tot el seu furor de las ganas de treballar, té molta forsa, y encara que tots els badells plegats volguesin ultrajar las mamellas d'aquesta gran vaca, no deixan de saber que de cada cosa en desencanta un, y, una vegada desencantat, ja no es facil mamar més de la llet que surt d'aquella font mammellar.»

Fins aquí el Sr. Escuder, y nosaltros no li negarém pas que pugua tenir tota la rahó que vulgui en lo que exposa y en qu'els temps se van posant pitjor per tothom, y fins que l'obligan á fer una rebaixa com la que ha fet en la seva fábrica, però, á pesar de tot, no podrà per menos de confessar qu'es trist, molt trist, pel pobre treballador, tenir de véures mermat el jornal, los ó no fos elevat, en una pesseta per duro, am lo qual verament que no estarán gavre de llet, y més pensant que tants y tants n'hi ha, digas el qu'es vulga dels temps que corrém, que tenen sempre ben agadada la vaca pels... *talons*, y monyeixen y maman á tot hora sense treballar poc ni molt (no parlem pel Sr. Escuder); y d'aixó n'hi ha un tip y mitj pel pobret que, degut á la mala organizació del món més qu'á cap altra cosa, per més que xucli de la mamella que li posan á la boca, com está ja tan arrugada, no pot pas satisfier todas sas necessitats.

Fassin carrec d'aixó el Sr. Escuder, y no dubtem de que tan prompte com li permetin els *dipòsits lletals*, obrirà més las aixetes y els seus treballadors podran estar més de llet.

Una persecució contra aquets embaucadors que fan las cartas y á tants ximplers enganyan fentlos saltar el diner, s'está actualment portant á terme en aquesta ciutat.

Y am tal rigor es deu fer aixó, que continúan encara alguns periòdics publicant anuncis de *cartitas* y sonámbulas y curanderos qu'es un gust.

Lo que més té de matar aquets incalificables abusos es la ilustració, la verdadera ilustració que fa gent digna y am coneixement de las causas y els efectos de las cosas y no gent fanática é intolerant com surt de certs colejiss y de ciertas ensenyansas que no més tendeixen á entumir la sana rahó pera millor explotar las conciencia y dominar als individuos.

Feu generacions ilustradas y els embaucadors seran impossible.

Tan si fan las cartas, com si portan bastó am borlas, com si van am faldillas negras.

A las glorias conservadoras de las *motinadas*, que continúan á l'ordre del dia, s'hi té d'afegir l'aparició d'una partida de bandolers per Andalusia.

Un any més de conservadors y ja no quedarán á Espanya més que bandolers.

Uns al camp y els altres á las oficinas.

No sabem si á la moralisadora societat *La Fulla* se li haurá ja esbravat l'influencia, ó que será, qu'alló de no sortir fins á la una de la nit las *ninfas atrotinadas* ja no resulta veritat.

Segons se diu, ballan en l'assumpto molts influencias de gent d'upa y molt piadosa, qu'á mi ningú em tren del cap que son socios de *mérit* de *La Fulla*, y d'aixó en resulta que las

frays de barret surten á pasturar á tot hora, y las *de barato* son las perseguidas y las que pagan multas.

Seny perjudi de que sos recomanadors morals se gastin més que las multas am *barrets* que portin *idem*.

Deu mil duros han sortit desbocats de la caixa d'Hisenda de Chiclana, y en sa fugida s'han emportat també al caixer qu'els guardava, conservador ell, molt devot y home de confianza pel gran temor de Deu que tenia.

Els tribunals y la guardia civil per ara li están fent un nus á la cua.

Peró no hi há qu'espantarse, que, á fi de que la justicia no hi perdi res, ja s'ha pensat en denunciar algun altro periòdic anticlerical y ficar al periodista al lloc que corresponia al piadós *irregularisador*.

La lley de las compensacions avuy se fa efectiva d'aquesta manera.

Un cabo de consums de Madrid va descobrir género de *mateu* que s'entrava á la vila de los entremijts de la *vagulla* que va servir pel banquet d'inauguració de l'iglesia de Bellas Vistas. Y l'arcalde m'el va fer anar de *paso desseguida* per via d'avis.

Hen fet li va estar al cabo de burots madrilenys.

¿Qui no sab á Espanya qu'els que s'arriaman á las sotonas tenen dret á matutejar, no ja am géneros subjectes á l'impost de consums, sinó en tot lo qu'els dongui la gana, inclós las personas?

Oh buró escarmentat per haver massa obert l'all; Com dimontri aquest embull no l'havias ja pensat?

El Centre de *Confiteris* y *Pastelers de Barcelona* crida á tots els operaris dels tres rams que forman aquet ofici á una asamblea que tindrà lloc el diumenge pròxim, dia 21 del corrent, á las 4 de la tarde, en el local social de dita corporació, carrer del Conde del Asalto, n.º 12, sin primer, per tractar de cosas qu'interessan á tots els de l'ofici.

Recordém á las corporacions obreras que demá dissapte, á las 9 de la nit, y en el local social de *La Llum*, carrer de Ferlandina, número 20, sin primer, se reunirán els delegats de las entitats obreras que acceptin l'idea d'enviar delegació genuinament obrera al Congrés de librepensadors qu'es celebrará á Madrid pel Octubre pròxim.

La societat coral instructiva y recreativa *La Llum*, d'Hostafrancs, ens comunica y prega fem públic qu'ha nomenat soci honorari de la mateixa al professor y director del coleji laic *El Progres*, de Sans, D. Carlos Comas Miquel, en agrahiment als treballs fets en favor de dita societat coral.

El dissapte passat, en la vetllada del Centre de Fusters, nostro amic A. Lorenzo llegi una noveleta que porta el títol de *Justo Vives*, y que va ser molt ben rebuda per l'auditori qu'omplia el saló, ja per estar tota ella basada en escenas de costums de la classe obrera, com per fer exposició d'ideas emancipadoras en mitj d'un interés noveles sempre creixent en las situaciones.

Aquet treball, basat en un istil nou y en una literatura propia, que molt bé podria clasificarse de *literatura obrera*, val la pena de ser coneguda per nostros lectores, y á tal objecte pensém publicar-la en la nostra Biblioteca tan prompte com ens ho permetin las nostras ocupacions, escribint-hi un prólec á tan notable treball el director de *LA TRAMONTANA* J. Llunas.

A son degut temps donarém notícia de la publicació d'aquet libre á nostros llegidors.

EL MÓN

—¿Qué es el món?—Es una bola,—dirán els meus llegidors. Com bola voi dir mentida. Ho accepto sens discussió. Com que mentida es sinònim de *farsa*, tenim qu'al món es bola, mentida ó *farsa*, ó las tres cosas á un cop.

Qui seguix la ratlla dreta,
no hi ha dubte que va tort;
qui vol el dret a la vida,
se posa un dogal al coll;
qui vera virtut predica,
véuse amordassat pel liot;
qui per l'honor pur batalla,
víctima es de la traïció;
qui roba un pa, se condemna;
qui rula sin miltó, es aboït;
qui ayma al progrés, cau de massos;
qui té diner, té rabó;
qui no en té, es queda am la culpa;
qui té seny, diuen qu'es boig;
qui hi veu clar, diuen qu'es cego;
qui té bon cor, qu'es talca;
S'ha de fingir sena reparo,
S'ha de dir al revés tot,
ja que sols es la mentida
reina y senyora del món;
de lo blanc n'hem de dir negre;
de lo negre, dirne roig;
del pa, boletis; del vi, pinyas;
y de las botas esclopas.

Aquesta manera es l'única
de que s'entengui tothom
y de que tot marxi en regla,
anant sempre al revés tot.

Bexi ja ho hi dit al principi,
y no m'enganyu, qu'el món
es bola, mentida ó farsa.
Esculliu, de tot aixó.

FREDERIC GIRONELLA (Jo)

El dimars d'aquesta setmana era un gust contemplar las funciones misticas qu'el veínat de la Plassa Nova d'aquesta capital tributava a son gloriós patró Sant Roc y el gos.

Un esquitx d'escalas de la Seu plenas de ciris, encesos de dia y apagats de nit; la cucanya dels pollastres, la roda de l'equilibri y un rosari cantat amb acompanyaments qu'els socis de La Fulla hi tindrien que veure, foren las diversions de tan devota diada.

El company del sant obsequiat ha quedat que no hi veu de cap ull de content.

Y desde aquell dia li llubeix molt més el pé.

Com que hins varen espolsarlo!

Llegeixo en els periódics de Madrid del diluns d'aquesta setmana:

Málaga, 14, 15 y 16.—Anteayer el capellán de la cárcel de esta ciudad, D. José Villaverde Télitez, abusó bárbaramente de la niña Concha Martín, de ocho años, que habita en las inmediaciones de dicho penal.

Tapa, noy! Y que no ho sentin els moralisadors de la societat La Fulla, qu'em farien denunciar.

Y no es aixó tot.

Després de consumada tan piadosa acció va anàrens el reverent a dir missa y no sé si a perdonar els pecats d'algú. Bon pecat tenia ell!

Ah! Però no tot van ser llástimas. El perdona-pecats va donar de limosna a la mare de la víctima, després del fet, si ralets y bon profit.

Una missa y mitja lliura de propina per tapar tals monstruositats! Què be estaria una oda dedicada a tal acte caritatiu d'un reverent!

Jo no puc embolicarme per temor a que la societat La Fulla no s'em tirés demunt y em succehis, com altras tantas vegadas, que las aberracions de certs tipus repugnants tingués de pagarlas jo per propiame a censurarlas.

Per ara els tribunals entenen en l'assumpnt y estarem a la mira de lo que passi per enterarne a nostros llegidors.

Pels carrers de Barcelona fa ja alguns dias que corre un home am dugas donas que van carregats de creus, rosaris, medallas, corretjas y cordons de sants y santas de tots colors, y lent contorsions misticas exageradas y ganyotas de tota mena mirant al cel, son la diversió de la brivalla y de molts grandassots desocupats, qu'els van darrera, no amb un flaviol sonant, sinó partintse de riure y disfrutant de divertit espectacle per cap diner.

Doncs es el cas que, a pesar de trobarnos en aques temps tan mistic qu'es condemna a las penas eternas del fiscal a qui escriu contra el clero dolent y a qui es permet censurar certs misteris que tothom ja m'els hi ha vist l'intrínsec, aquells devot y devotas han sigut detinguts varias vegadas y portats a dormir la devoció al govern civil y després al jutjat; y a pesar de tota sa conhansa es influencia am Deu, s'ha

format un expedient, del que sembla que resulta que per mania religiosa s'els dongui menjar y beure d'arrós al manicomi de l'Hospital.

Jo no puc menos de protestar d'aquesta malifeta gubernativa-judicial-semitramontanesca.

En altres temps a n'aquest home y a n'aquestas donas s'els hauria adorat de genollons, y fins s'els hauria fet sants abans de morirse.

Per qué no s'ha de fer avuy lo mateix? ¿Es per aixó acés qu'avuy ja no surten sants ni per encarreç?

Proposem qu'en loc de portarlos al manicomi s'els canonisi.

Son de la mateixa fusta dels sants d'uns quants sigles enrera, y res més just que portarlos a la gloria, encara que sigui en mànigas de camisa.

Per altra cosa es no volguer reconeixre els mérits de la devoció a l'engros.

Un mossen que respon al nom de Saladrigas y ha donat molt que dir allá per la provincia de Tarragona, y qu'ara sembla que funciona a compte de la societat La Fulla, sabem que fa quatre ó cinc setmanas a lo menos que corre pel jutjat, pretenent que s'ens formi una nova causa criminal per cert sueltó publicat en nostro n.º 570.

Per sa satisfacció participem al mossen aludit que, además de tindrens molt y molt sense cuydado la burrada judicial que está pretenint fent riure a tothom qu'el tracta, tan bon punt rebem sa primera citació, comensarem a publicar la seva historia am ninots, advertintli que la sabem tota, y qu'estem enterats no tan sols de lo de Riudecols, sino d'aquell assumptó de mil naps d'un amic seu de Barcelona, y d'altres y altres qu'el farán quedar blau tan bon punt el public se n'enteri.

Ja ho té entés.

El diluns de la setmana passada, a la tarde, un amic nostre pretingué enterrar civilment a Sans a un fill seu, y no ho pogué lograr de cap manera per haver sigut batejat el noy.

Mes vetaquí qu'es conforma am la cerimonia católica y afliuxa els 6 rals de drets d'iglesia y preséncia d'un capellá a l'enterro; però arriba l'hora, no compareix al moment el cotxe dels morts, y el capellá s'en va entornar sense dirli res al difunt.

Está be que cadascú fassi la seva feyna sens perjudici d'un altre, y de consegüent aplaudeixo al capellá.

Ell ja sabia que tant se valia alló ferho com no ferho.

May hi negat qu'al verdader devot que pren am fé, esperansa y caritat la confessió y comunió, li fassi molt bon profit y es quedí verament com qui ha fet una bona neteja.

Peró lo que si no hi pogut entendre es que l'apotecari y sa muller de Santa Coloma de Farnés anessin de bon mati a practicar totas aquestas ceremonias misticas, y a la tarde el marit pegués quatre tiros a la dona, enviantla a sopar am Cristo, y ell se prengués uns polvos tan bons pera matar ratas, que, si la seva ánima va anar al cel, prou hi va arribar primer que la de la seva dona.

En fi, que com d'aquet pa jo no em menjo, no es estrany tampoc que no conegui els seus efectes.

Ni ganas.

Las engunias y pressas d'última hora que havem passat y tingut per assumptos de jutjat, no ens han deixat aquesta setmana examinar moltas de las cartas de fora qu'havem rebut per aquesta secció.

La setmana entrant, si el jutjat hi vol, cumplirém am tots.

A CERT RECTOR QUE CONEIX JO

Desde la troma am críts te desbaratas
perque als devots la llana s'els esquila
y a missa no s'acostan, ni a la puja
no hican may els drets (aiats las petas).

Te plantys també de que ja las bristas
no més venen al temple a fer barriela,
y am pena veus que ja tothom destitia
y sola venen a veuret papanatas.

Fidel, si et passa aixó, no sé que ferhi:
si no varen devots, tu n'ets la causa,
puix tothom diu que tens molt poc sanderi,
y, ja veus, jo are hi vinc per... Femhi pausa.

No et cregas per resar. Vaya una nota!
Hi vinc per festejarhi am la sicota.

DOMINGO BARTRINA

EPIGRAMAS

—Ningú hi há que parí tant
com jo,—diu sempre en Mercet.
Y no li falta rabó,
perque ho fá a cada moment,
sent, com és, un dels cotxeros
dels tranvias de l'Anglò.

—La Mercé té relacions
amb un joque qu'es caixassa.
—¿Y és molt ric?
—¡Uy! Diu que té
mils de lletres a la vista.

En la fira de Santa Ana
tot cridant deva una dona
venent avellanans tendras:
—¡Aye, noya, que la tinc grossal!

J. FINECAOVA VENTURA

XARADA

Es un animal d'estima
el primo,
nota musical et dona
alguna,
tothom diu qu'el istiu té
au tercer.

L'altre dia la Mercé
l'au dos ella em va ensenyá
per casa dis au tres aná,
qu'es amic d'au dos tercer

Mr. EIGON

TRENCA-CLOSCAS

MARIA BILO CALAF

Formar amb aquestas lletres el titúl d'un drama catalá.

LOGOGRIFO NUMÉRIC

1	2	3	4	5	6	7	8		
6	4	8	6	4	1				Poble catalá
3	1	6	1	8					"
1	8	6	7	5					"
			4	2	4				"
			1	2					"
			4	5					"
			4						Consonant

GEROGLIFIC

1 1 +
T T T T T T T
T T
I N
G
L
E E E
O O O

CINTEI BARRERA

SOLUCIONS

A LAS CARONIAS DEL NÚMERO DERRER

Trenca-closcas—Cervera, Mollet, Suria.
Geroglific—Per uns la casa de moneda.

ANUNCIS

La Mujer en el Cristianismo

POB CRISTOBAL LITRÁN con el prólogo **La Mujer ante la Ciencia** por ODON DE BUEN

Forma un elegante libro de 96 páginas con bonita cubierta de color, conteniendo y comentando las más notables y sabrosas harviedades con que los padres de la Iglesia han vilipendiado a la Mujer.

Precio a realen.—Encuadrado en tela, 1 peneta

LA REVOLUCIÓ

poema en tres cants, original de J. Lluanas
amb ilustracions de M. Moliné

Un elegant quadern de 32 planas am bonica cuberta de color.

Preu DOS rals

Estampa de L. Aragó, Portaferriussa, 21